



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 13 липня 2018 року

м. Хмельницький

№30-р/к

справа №02-06/10-18

Про припинення порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Під час здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Славутська міська рада надала Відділенню копію рішення №3-17/2012 17 сесії шостого скликання від 27.03.2012 року «Про деякі обмеження споживання та реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута».

За результатами розгляду вищезазначеного рішення Відділенням та зважаючи на те, що дії Славутської міської ради не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, не завдали значних збитків суспільству, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», адміністративною колегією Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України були надані рекомендації від 15.09.2017 року №15/126-р/к "Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції", а саме, встановлення обмежень на здійснення реалізації певних видів товарів, шляхом скасування підпункту 1.5. пункту 1 рішення 17 сесії шостого скликання від 27.03.2012 року №3-17/2012 Славутської міської ради рішення «Про деякі обмеження споживання та реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута».

За результатами розгляду рекомендації Відділення від 15.09.2017 року №15/126-р/к Славутською міською радою жодних реакцій надано не було.

Адміністративною колегією Відділення було розпочато розгляд справи №02-06/10-18 відносно Славутської міської ради.

Адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – адміністративна колегія Відділення) розглянувши матеріали справи №02-06/10-18 про порушення Славутською міською радою законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання з попередніми висновками у справі 02-06/10-18 від 14.06.2018 року № 72-03/49п,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія Відділення) від 23 березня 2018 року №13-рп/к розпочато розгляд справи №02-06/10-18 відносно Славутської міської ради, за дії, які полягали у встановленні часових обмежень щодо реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території

міста Славута за виключенням закладів ресторанного господарства та у вечірній та нічній час без відповідного погодження з власником об'єкту торгівлі, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення антиконкурентних дій органами місцевого самоврядування, що полягає у встановленні не передбаченої законами України обмеження самостійності підприємств щодо реалізації товарів, а саме, встановлення обмежень на здійснення реалізації певних видів товарів.

- (2) Листом від 15.06.2018 року № 72-02/1315 Славутській міській радій було направлено Подання з попередніми висновками у справі від 14.06.2018 року № 72-03/49п.
- (3) Листом від 20.06.2018 року № 04-29/1396 Славутська міська рада надала відповідь на Подання з попередніми висновками.

2. Відповідачі

- (4) Відповідачем у справі є орган місцевого самоврядування:
 - (а) Славутська міська рада (ЄДРПОУ 34270865, вул. Соборності, 7, м. Славута, 30000).

3. Обставини справи

- (5) Під час розгляду справи Відділенням встановлено наступне.
- (6) Славутська міська рада утворена відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та в своїй діяльності керується Конституцією України і чинним законодавством України.
- (7) Відповідно до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" Славутська міська рада в межах своєї компетенції самостійно вирішує питання місцевого значення, виходячи із інтересів громадян, які проживають на території міста Славута та державних інтересів, проводить у життя рішення вищестоящих органів державної влади, забезпечує дотримання законності та правопорядку.
- (8) Славутська міська рада є правомочною розглядати та вирішувати будь-які питання, віднесені законодавством до компетенції органів місцевого самоврядування, а також утворюваних ними органів.
- (9) Відповідно до статті 73 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (10) Таким чином, рішення сесій відповідних скликань Славутської міської ради, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на території міста підприємствами, організаціями і установами, кооперативними та іншими громадськими організаціями, їх органами, а також посадовими особами і громадянами.
- (11) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" міські, селищі ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (12) Частиною першою статті 18 цього закону встановлено, що відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на договірній і

податковій основі та на засадах підконтрольності у межах повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законом.

- (13) Листом від 13 січня 2017 року №04-29/120 Славутська міська рада надала Відділенню копію рішення №3-17/2012 17 сесії шостого скликання від 27.03.2012 року «Про деякі обмеження споживання та реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута» (надалі – Рішення).
- (14) Підпунктом 1.5. пункту 1 цього Рішення було вирішено заборонити споживання та реалізацію алкогольними, слабоалкогольними напоями та пивом на території міста Славута з 22:00 до 08:00 кожного дня враховуючи вихідні дні та свята (крім закладів ресторанного господарства, режим роботи яких погоджено після 22.00).
- (15) Відповідно до положень статті 1 Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів" (далі – Закон № 481/95-ВР), роздрібна торгівля це діяльність по продажу товарів безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків, у тому числі на розлив у ресторанах, кафе, барах, інших суб'єктах господарювання громадського харчування.
- (16) Відповідно до статті 15 Закону № 481/95-ВР імпорт, експорт, оптова роздрібна торгівля алкогольними напоями та тютюновими виробами можуть здійснюватися суб'єктами господарювання всіх форм власності за наявності ліцензій.
- (17) Ліцензія - запис у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.
- (18) Правилами роздрібною торгівлі алкогольними напоями, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.07.1996 року № 854 (надалі – Правила) передбачено, що роздрібна торгівля алкогольними напоями - діяльність з продажу алкогольних напоїв безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків, у тому числі на розлив у ресторанах, кафе, барах, інших закладах ресторанного господарства. Роздрібна торгівля алкогольними напоями здійснюється через спеціалізовані підприємства, в тому числі фірмові, спеціалізовані відділи (секції) підприємств з універсальним асортиментом продовольчих товарів, а також заклади ресторанного господарства.
- (19) Таким чином заклади торгівлі (магазини, супермаркети тощо), як і заклади ресторанного господарства здійснюють свою діяльність на ринку роздрібною торгівлі алкогольними напоями та є конкурентами на цьому ринку.
- (20) Положення підпункту 1.5. пункту 1 Рішення, надають переваги у конкуренції тим суб'єктам господарювання, які здійснюють торгівлю алкогольними, слабоалкогольними напоями та пивом на території міста Славута режим роботи яких погоджено після 22.00, оскільки на них не встановлені обмеження у часі реалізації даної продукції.
- (21) Основні засади державної політики щодо регулювання, зокрема, роздрібною торгівлі алкогольними напоями, забезпечення їх високої якості та захисту здоров'я громадян, а також посилення боротьби з незаконним виробництвом та обігом алкогольних напоїв і тютюнових виробів на території України визначає Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» від 19.12.1995 № 481/95-ВР (далі – Закон № 481/95-ВР).
- (22) Статтею 15-3 Закону № 481/95-ВР встановлений **вичерпний перелік обмежень** щодо продажу пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та тютюнових виробів.

- (23) Так, забороняється продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та тютюнових виробів: особами, які не досягли 18 років; особам, які не досягли 18 років; у приміщеннях та на території навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, крім ресторанів, що знаходяться на території санаторіїв; у приміщеннях спеціалізованих торговельних організацій, що здійснюють торгівлю товарами дитячого асортименту або спортивними товарами, а також у відповідних відділах (секціях) універсальних торговельних організацій; у закритих спортивних спорудах (крім пива у пластиковій тарі); з торгових автоматів; на полицях самообслуговування (крім тютюнових виробів у блоках та алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових, пива); поштучно (для тютюнових виробів, крім сигар); у споживчих упаковках, що містять менш як 20 сигарет; з рук; у невизначених для цього місцях торгівлі.
- (24) Забороняється продаж товарів дитячого асортименту, що імітують тютюнові вироби. На час проведення масових заходів сільські, селищні та міські ради в межах відповідної адміністративної території можуть заборонити або обмежити продаж пива (крім пива у пластиковій тарі), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та куріння тютюнових виробів.
- (25) Тобто, відповідно до Закону № 481/95-ВР (з урахуванням змін внесених Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання і продажу пива та слабоалкогольних напоїв" від 21.01.2010 № 1824-VI) органи місцевого самоврядування не наділені повноваженнями самостійно визначати місця, в яких продаж алкогольних напоїв обмежується та/або забороняється.
- (26) Відповідно до підпункту 9 пункту "а" статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать: встановлення зручного для населення режиму роботи підприємств комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад.
- (27) Згідно з підпунктом 4 пункту «б» статті 30 цього Закону, до делегованих повноважень зазначених рад належить встановлення за погодженням з власниками зручного для населення режиму роботи розташованих на відповідній території підприємств, установ та організацій сфери обслуговування незалежно від форм власності.
- (28) Із наведених норм вбачається, що до повноважень органів місцевого самоврядування належить виключно встановлення режиму роботи суб'єктів господарювання.
- (29) Пунктом 7 Правил встановлено, що зручний для населення режим роботи спеціалізованих магазинів, спеціалізованих відділів, секцій комунальної форми власності встановлюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад.
- (30) Зручний для населення режим роботи спеціалізованих магазинів, спеціалізованих відділів, секцій інших форм власності встановлюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад за погодженням з власником цього об'єкта.
- (31) Водночас, вказані повноваження стосуються встановлення (лише за погодженням з власником) саме режиму роботи, тобто розподілу робочого часу протягом відповідного календарного періоду (дня, тижня, місяця, року), але не встановлення обмеження на реалізацію певного виду продукції (товарів) у визначений органом місцевого самоврядування проміжок доби. Отже, місцева рада не має повноважень самостійно встановлювати постійну, не на час проведення масових заходів, заборону продавати алкогольні, слабоалкогольні напої та пиво, в тому числі у певні години доби.
- (32) Згідно з приписами частини другої статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

- (33) Таким чином, відповідно до вказаних законодавчих норм, реалізація Славутською міською радою покладених на неї повноважень, має здійснюватись з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України "Про захист економічної конкуренції".
- (34) Конституційні основи правового господарського порядку в Україні становлять, зокрема: право кожного на підприємницьку діяльність, не заборонену законом, визначення виключно законом правових засад і гарантій підприємництва; забезпечення державою захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, недопущення зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірного обмеження конкуренції та недобросовісної конкуренції, визначення правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання виключно законом; визнання і дія в Україні принципу верховенства права (частина друга статті 5 Господарського кодексу України).
- (35) Загальними принципами господарювання в Україні відповідно до статті 6 Господарського кодексу України є: забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання; свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом; заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.
- (36) Підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом. Особливості здійснення окремих видів підприємництва встановлюються законодавчими актами (частина перша, друга статті 43 Господарського кодексу України).
- (37) Відповідно до частини четвертої статті 23 Господарського кодексу України незаконне втручання органів та посадових осіб місцевого самоврядування у господарську діяльність суб'єктів господарювання забороняється. Не допускається видання правових актів органів місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені законом обмеження щодо обігу окремих товарів (послуг) на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць.
- (38) Частиною другою статті 25 Господарського кодексу України передбачено, що органам місцевого самоврядування заборонено приймати акти або вчиняти дії, що ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.
- (39) Згідно зі статтею 42 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.
- (40) Слід зазначити, що Рішення може мати негативний вплив не тільки на суб'єктів господарювання - продавців алкогольних напоїв, а й на споживачів м. Славута, які обмежені в праві вільно придбавати товари на певній території.
- (41) Відповідно до частини другої статті 17 Закону України «Про захист прав споживачів» споживач має право, зокрема, на вільний вибір товарів і послуг у зручний для нього час.
- (42) Статтею 24 Конституції України передбачено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

4. Кваліфікація порушення Відповідача конкурентного законодавства

- (43) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є

прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

- (44) Згідно з абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.
- (45) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (46) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (47) На подання з попередніми висновками у справі, яке було надіслано стороні у справі, Славутська міська рада листом від 20.06.2018 року № 04-29/1396 повідомила, що жодних зауважень та пропозицій немає.

6. Остаточні висновки Відділення

- (48) Адміністративною колегією Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України 15.09.2017 року №15/126-рп/к було надано рекомендації про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції Славутській міській раді.
- (49) За результатами розгляду рекомендації Відділення від 15.09.2017 року №15/126-рп/к Славутською міською радою жодних реактувань надано не було.
- (50) Листом від 07.02.2018 року №04-29/349 Славутська міська рада зазначила, що 08 грудня 2017 року на засіданні сесії Славутської міської ради було включено проект рішення про скасування підпункту 1.5. пункту 1 рішення 17 сесії шостого скликання від 27.03.2012 року №3-17/2012 Славутської міської ради рішення «Про деякі обмеження споживання та реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута». За результатами голосування зазначений проект рішення підтримано не було.
- (51) У зв'язку із вищевикладеним, розпорядженням адміністративна колегія Відділення від 23 березня 2018 року №13-рп/к було розпочато розгляд справи №02-06/10-18 відносно Славутської міської ради.
- (52) За результатами розгляду справи, на підставі зібраних доказів доведено, що дії Славутської міської ради, які полягають у встановленні часових обмежень щодо реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута за виключенням закладів ресторанного господарства та у вечірній та нічний час без відповідного погодження з власником об'єкту торгівлі, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної

конкуренції» у вигляді вчинення антиконкурентних дій органами місцевого самоврядування, що полягає у встановленні не передбаченої законами України обмеження самостійності підприємств щодо реалізації товарів, а саме, встановлення обмежень на здійснення реалізації певних видів товарів.

- (53) В ході розгляду справи №02-06/10-18 Славутська міська рада листом від 16 травня 2018 року №04-29/1135 повідомила, що рішення Славутської міської ради від 04 травня 2018 року №8-29/2018 скасовано рішення 17 сесії шостого скликання від 27.03.2012 року №3-17/2012 Славутської міської ради «Про деякі обмеження споживання та реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута», тобто порушення законодавства про захист економічної конкуренції Славутською міською радою припинено.
- (54) Розглянувши матеріали справи, подання з попередніми висновками від 14.06.2018 року №72-03/49п у справі №02-06/10-18 у їх сукупності, адміністративна колегія Відділення дійшла до висновку, що подані матеріали достатні, а наведені у поданні висновки обґрунтовані і доведені, що є підставою для прийняття рішення.
- (55) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться висновок Відділення про те, що дії Відповідача, які полягали у:
- встановленні часових обмежень щодо реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута за виключенням закладів ресторанного господарства та у вечірній та нічний час без відповідного погодження з власником об'єкту торгівлі є антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування, що полягають у встановленні не передбаченої законами України обмеження самостійності підприємств щодо реалізації товарів, а саме, встановлення обмежень на здійснення реалізації певних видів товарів та є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення.

Виходячи із викладеного вище, керуючись статтями 12, 12¹, 14 та 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.01 за №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.01 за №291/5482, (зі змінами), пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Відділення,

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії Славутської міської ради (вул. Соборності, 7, м. Славута, 30000, ЄДРПОУ 34270865), які полягали у встановленні часових обмежень щодо реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Славута за виключенням закладів ресторанного господарства та у вечірній та нічний час без відповідного погодження з власником об'єкту торгівлі, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення антиконкурентних дій органами місцевого самоврядування, що полягає у встановленні не передбаченої законами України обмеження самостійності підприємств щодо реалізації товарів, а саме, встановлення обмежень на здійснення реалізації певних видів товарів.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до Господарського суду **в двомісячний строк** з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії,
Заступник голови відділення – начальник ВДР

Р. Примуш